

Heltai Jenő: A Tündérlaki lányok

1

A tündérlaki lányok hárman voltak. Kettő közülük tisztességes volt, a harmadik nem. A két tisztességest Mariskának és Jolánnak hívták, az egy nem tisztességest Putyinak. Ez nem is volt színésznő, csak afféle show-girl, magyarul látványossági kisasszony, és erkölcstelen életet élt. Ugyanis volt egyetlenegy nagyon gazdag barátja. Az eltartotta, nagy lakást rendezett be neki, pénzzel és ékszerekkel tölte, és agyba-főbe ruházta.

Mariska és Jolán Putyinál laktak, tőle kaptak ruhát, kalapot, ékszert, pénzt, mert Putyi jó testvér volt, és nagyra becsülte húgaiban azt, hogy tisztességesek. Mariska és Jolán is büszke volt arra, hogy ők tisztességes lányok, semmit sem kell cserébe adniuk a lakásért, a selyemharisnyákért, a tollas kalapért meg a lakkcipőért.

Mariskának azon kívül külön oka is volt arra, hogy büszkélkedjen. Tanítónőnek készült, oklevele a zsebében volt már, éppen csak a kinevezést várta. De az késett, noha a báró - a Putyi bárója - maga is leereszkedett néhány fővárosi bizottsági taghoz, tanácsnokhoz, sőt a polgármesterhez is.

Ezzel szemben Jolán álmodozó lány volt, férjhez akart menni. Tisztességesen, becsületesen, úgy, ahogy más rendes polgárlány, háromszobás lakásban, saját kezűleg főzni és a mindenessel veszekedni. Ah, ah és harmadszor is ah, ezért rajongott, ennek az álomnak élt. Türelmetlenül várta a megváltó férfit, a megváltó férjet.

És vártak. Együtt vártak mind a hárman. Mariska kinevezést, Jolán férjet, Putyi pedig azt, hogy két húgának az álma teljesedjen.

2

Egy szép napon Mariska ragyogó arccal jött haza.

- Barátom - mondta Putyinak -, azt hiszem, most mégiscsak kineveznek. Az az úr, akitől a kinevezés függ, megüzente nekem, hogy ma délután látogassam meg.

- No, valahára! - mondta Putyi.

- A te szerencséd legalább úton van már - mondta Jolán. És sóhajtván tette hozzá:

- De hol késik az enyém?

Ezen egy kicsit elméláztak.

- Már látom - szólt Putyi -, hogy nekem kell a dolgokba beleavatkoznom. Magadtól sohasem mégy férjhez. Sokkal gyámoltalanabb vagy. Én adlak férjhez.

- Ha te akarnád...neked minden sikerül - mondta Jolán boldogan.

Putyi meghatottan nézett rá.

- Butaság volt, hogy előbb nem gondoltunk rá. A magadfajta szegény leány hiába vár a mesebeli hercegre. A pénz beszél. A leventék nem mernek hozzád közeledni, mert azt hiszik, hogy egy garasod sincs. De a leventék tévednek. Ebben a pillanatban elhatároztam, hogy húszezer korona hozományt adok neked.

Jolán a boldogságtól nem bírta megszólalni.

- Húszezer korona!... - mondta nagy sokára.

Mariska elérzékenyedett:

- Te vagy a legjobb testvér!

- Igen - mondta Putyi maga is meghatottan -, akármit mondtok, jó lány vagyok. Ez a húszezer korona minden pénzem. Odaadom neked.

3

Mariska még az előadás kezdete előtt visszajött attól a bizonyos úrtól, akitől a kinevezés függött. Az arca sötét volt.

- Baj van? - kérdezte Putyi aggódón.

- Körülbelül - mondta Mariska.

- Mi történt?

- Csekélység...A dolog rendben volna, nyomban kineveznének, de a bácsi erősen hangsúlyozta, hogy nem teszi meg ingyen.

- Pénzt akar?

- Ugyan! Hanem úgy látszik, megtetszettem neki, és...

- Úgy?

Putyi elgondolkozott. Jolán is. Mariska hallgatott.

- Mit mondtál neki? - kérdezte egy kis szünet után Putyi.

- Hát mit mondtam volna neki? - pattant föl sértődötten Mariska. - Nem képzeled, hogy szóba állok ilyen emberrel. Ismered az elveimet, és...

Putyi megijedt:

- Kérlek, kérlek, ne érts félre. Tudom, hogy tisztességes lány vagy...De hát mégis...hogyan végződött a dolog?

- Elmentem. Faképnél hagytam. Megmondtam neki, hogy akár sose nevezzen ki. Inkább meghalok, semhogy a becsület útjáról letérjek.

Jolán helyeselte:

- Jól mondtad!

- Kitűnően - hagyta helyben Putyi is. - És ő...ő? Mit szolt?

- Azt mondta, hogy ez nevetséges, gondoljam meg a dolgot, végre is a jövőmről van szó, ő pedig segíteni szeretne rajtam. Azt mondta, jöjtek el holnap újra...Azt feleltem, hogy többé nem teszem be a lábamat a szobájába, és sírva fakadtam. Útközben azonban meggondoltam a dolgot, mégiscsak kár ezt a kitűnő alkalmat elszalasztani...Igaz?

- Hogyne! - mondta Jolán.

- Persze! - mondta Putyi.

- Az jutott eszembe, hogy esetleg volna egy megoldás...

- Miféle megoldás? - kérdezte Putyi.

- Az, hogy valaki elmegy ehhez az emberhez, és megmagyarázza neki, hogy ilyesmit tőlem nem lehet követelni. Ha valaki a szívéhez beszélne, hogy viselkedjen egyszer gavallérosan, és ne zsaroljon...

- Jó, jó, de ki menjen el? - kérdezte Jolán.

- Putyi...Neki neve is van, tud beszélni is, imponálni is... - mondta Mariska egy kicsit bizonytalanul.

Putyi elsápadt:

- Én menjek el?

Mariska nekibátorodott:

- Miért ne? Nem olyan nagy áldozat...Meghozhatod a testvéredért. Fogadni mernék, egy szavadba kerül csak, és a kinevezésem megvan.

Putyi Jolánra nézett, mintha tőle várná a tiltakozó szót. De Jolán azt mondta:

- Te olyan jó lány vagy, Putyi...Rólam gondoskodtál már. Szegény Mariskáért is kell tenned valamit...

- És...és...ha az az úr nekem sem teszi meg ingyen...? - mondta Putyi keservesen.

A két lány összerosolygott, azután egyszerre mondta: Ugyan Putyi!

4

Mariska kinevezése meghozta Jolán szerencsáját is. Egy fővárosi tanító, Mariska egyik kollegája kezdett hozzájuk járni. Beleszeretett Jolánba. Jolán nem idegenkedett az ifjútól, akinek szerelme rohamosan fokozódott, amikor megtudta, hogy húszezer koronával áll szemközt. Mariska biztatta:

- Kérje meg a húgom kezét Putyitól.

- Hogyan?...Tőle kell?...

- Igen. Ő a család feje. Tőle kapja Jolán a húszezer korona hozományt.

A tanító egy kissé elzöldült:

- Igen?

- Igen. Miért?

- Mert...mert ez egy kicsit kellemetlen. Ne értsen félre, én nagyra becsülöm az ön tisztelt nénjét, Putyi kisasszonyt...de...de...én roppant érzékeny lélek vagyok...

Mariska hűvösen végigmérte:

- Badar beszéd!...Jolán jóra való lány, maga jóra való ember, ketten együtt boldogok lesznek. Másról nem lehet szó, kár minden pillanatért, amellyel boldogságukat elodázza...

A tanító dadogott valamit. Azután belátta, hogy józanság és boldogulás talpköve. Fölvette dicsőségesen uralkodó királyunkról, I. Ferenc Józsefről elnevezett kabátját, és megkérte Jolán kezét.

Putyi csaknem sírt a boldogságtól. Az édesanya szeretetével adta rájuk áldását.

A jegyesek nagyon boldogok voltak. A tanító mindennap kitűnő uzsonnát kapott, és utána a báró szivarjait és cigarettáit szívta. Azonban - ahogy maga is mondta - roppant érzékeny lélek volt.

- Nem szeretem ezeket a dolgokat - mondta akárhányszor Jolánnak. - Ha volna mód arra, hogy visszautasítsam a hozományt, megtenném...

Jolán fölháborodott:

- Örültség! Ennyi pénzt visszautasítani!...

- De mégis...mégis...Tudod, a nénéd nagyon kitűnő lány, de mégis, első a tisztesség.

- Az kétségtelen - mondta Jolán erős meggyőződéssel.

- És ha egyszer férj és feleség leszünk...

- Akkor?

- Ne vedd rossz néven, szívecském, de nem fogunk vele érintkezni...

- Ahogy parancsolod, drágám - mondta Jolán engedelmesen. Boldogan nézett vőlegényére.

5

A Tündérlaki lányok - ahogy mondtam már - hárman voltak. Kettő közülük tisztességes volt, a harmadik nem.